

Pelaksanaan Ujian Formatif dalam PdP Peribahasa

Milawati Hussain

milawati_hussain@schools.gov.sg

Asmah Buang

asmah_buang@schools.gov.sg

Sekolah Rendah Casuarina

Abstrak

Berdasarkan pemantauan guru, murid Darjah 4 didapati mempunyai penguasaan dan pemahaman peribahasa yang lemah. Kelemahan ini sudah pasti akan menjejaskan pengajaran dan pembelajaran di bilik darjah dan pencapaian mereka semasa ujian dan peperiksaan. Kajian ini dijalankan untuk menilai keupayaan murid dalam pembelajaran peribahasa dan meningkatkan pemahaman tentang makna peribahasa. Pendekatan pembelajaran secara kolaboratif digunakan untuk menggalakan murid belajar dalam suasana yang menyeronokkan. Aktiviti yang dilakukan dalam kajian ini akan dinilai melalui penilaian yang dilakukan secara formatif agar guru dapat memberikan murid maklum balas yang efektif lagi relevan. Berdasarkan dapatan kajian ini, pencapaian murid dalam pembelajaran peribahasa menampakkan peningkatan.

Kata Kunci: Penilaian Formatif, peribahasa, pemahaman, kolaboratif, maklum balas

PENGENALAN

Peribahasa merupakan bahagian penting dalam mempelajari bahasa Melayu. Namun, penguasaan dan pemahaman peribahasa yang lemah akan menjadikan proses pembelajaran seseorang murid itu tidak menarik dan membosankan. Untuk jangka masa panjang proses ini tidak akan menjadikan pembelajaran peribahasa satu pengalaman yang menarik untuk murid. Perkara ini dirumitkan lagi jika murid terpaksa menghafal kesemua tiga puluh Peribahasa untuk Darjah 3 dan 4 yang terdapat dalam Sukatan Pelajaran Bahasa Melayu Sekolah Rendah.

Pembelajaran peribahasa menjadi semakin mencabar lebih-lebih lagi apabila dunia dilanda pandemik. Semasa tempoh pemutus rangkaian jangkitan (*Circuit Breaker*), pembelajaran peribahasa terpaksa diubahsuai. Pembelajaran peribahasa terpaksa beralih kepada pembelajaran dalam talian.

PERNYATAAN MASALAH

Pembelajaran peribahasa akibat pandemik COVID-19 memberikan cabaran norma baharu kepada guru. Ternyata keupayaan murid dalam memahami maksud Peribahasa masih menghampakan. Oleh yang demikian, pengkaji perlu mengajar semula kesemua tiga puluh Peribahasa tersebut di dalam darjah. Namun, pencapaian mereka masih tidak memberangsangkan. Untuk mengatasi masalah ini, pengkaji mengambil keputusan untuk melaksanakan penilaian formatif untuk memantau pembelajaran dan pencapaian murid.

TUJUAN KAJIAN

Kajian yang dijalankan ini bertujuan untuk:

1. menilai keupayaan murid dalam pembelajaran peribahasa; dan
2. meningkatkan pemahaman tentang makna peribahasa.

KAJIAN LEPAS

Menurut Mohamed Ridzuan (2010) penguasaan peribahasa murid yang lemah disebabkan oleh pengajaran guru dan pembelajaran pelajar yang tidak berkesan. Atas sebab inilah beliau telah mencipta kad imbasan dengan menggunakan konsep pembelajaran kooperatif untuk pelajar mempelajari peribahasa dengan cara baharu. Berdasarkan kajian lepas ini, pengkaji telah menggunakan satu topik untuk dijadikan kajian dengan menggunakan penilaian formatif yang menggunakan ‘papan putih / papan skor’ untuk menguji keupayaan pelajaran mengingat semula senarai peribahasa yang telah mereka pelajari melalui kad permainan peribahasa.

KAEDAH KAJIAN

Pengkaji telah menggunakan slaid *Powtoon* peribahasa, tiket keluar peribahasa, permainan ICT (*Kahoot/Quizlet*), permainan peribahasa yang telah disediakan oleh pihak MLCS. Nyanyian lagu peribahasa yang telah direka khas oleh guru juga digunakan untuk membantu murid mengingat kesemua tiga puluh peribahasa yang disarankan untuk murid Darjah 4.

Pengkaji juga telah mencipta permainan kad ‘Bijak Peribahasa’ dengan menggunakan papan skor. Penggunaan ‘papan putih / papan skor’ adalah untuk mencatat markah yang diperolehi murid sekiranya murid dapat memberikan makna yang betul dan tepat bagi peribahasa yang ditanyakan pihak lawan. Mata yang diperolehi dan tercatat pada papan skor ini, yang dicatat oleh rakan mereka, memberi maklum balas dan gambaran yang jelas kepada murid tentang keupayaan mereka dalam memberi makna kepada proses pembelajaran mereka. Alat ini juga memberikan murid gambaran jelas tentang arah tuju, kemajuan bila mereka harus berusaha terus untuk meningkatkan keupayaan mereka memadamkan Peribahasa dengan maknanya.

Pengkaji menggunakan ‘papan skor / papan putih’ untuk membantu murid memahami tahap kelakonan mereka ketika pengajaran dan pembelajaran (PdP) sedang berlangsung. Pengkaji menggunakan kaedah pemerhatian untuk mengumpul data. Murid pula diberikan prosedur pelaksanaan kajian ketika instrumen kajian dijalankan.

Subjek Kajian

Subjek bagi kajian ini merupakan 17 orang murid Darjah 4. Mereka merupakan kumpulan murid yang gagal mendapatkan markah lulus (Band 3) semasa berada di peringkat Darjah 3.

Instrumen Kajian

Pengkaji telah menggunakan beberapa instrumen kajian untuk mencungkil pengetahuan sedia ada murid. Senarai peribahasa telah diberi kepada murid sejak minggu kedua persekolahan dibuka. Latih tubi secara berperingkat-peringkat dijalankan di dalam kelas sebagai sesi permulaan pelajaran mahupun sebagai tiket keluar PdP. Pengkaji juga telah menggunakan slaid *Powtoon* peribahasa, tiket keluar peribahasa, permainan ICT (*Kahoot/Quizlet*), permainan Peribahasa yang telah disediakan oleh pihak MLCS, nyanyian lagu peribahasa yang telah direka khas oleh guru dan dari Youtube dan sebagainya untuk membantu murid mengingat kesemua tiga puluh peribahasa yang disarankan untuk murid Darjah 4. Langkah ini dijalankan untuk membantu murid mengingat semula peribahasa yang telah mereka pelajari sejak Darjah 3 lagi. Permainan ‘Cikgu-Cikgu’ juga telah diterapkan di dalam kelas yang mana murid yang berkeupayaan tinggi memainkan peranan sebagai guru untuk menimbulkan semangat belajar dan keyakinan murid.

Prosedur Kajian

Bagi memulakan permainan, murid-murid akan dibahagikan kepada empat kumpulan. Setiap kumpulan mempunyai empat orang murid. Setiap murid dalam setiap kumpulan akan diberikan tugas seperti seorang pengadil, seorang pencatat markah, dan dua orang pemain.

Pengadil akan memulakan permainan setelah menentukan pemain pertama. Pemain yang terpilih akan memilih sekeping kad peribahasa untuk ditanyakan kepada pihak lawan. Pihak lawan akan mencari makna peribahasa yang bertepatan dengan peribahasa tersebut. Sekiranya jawapan yang diberikan betul, pemain yang meneka makna peribahasa itu akan mendapat

2 markah. Sekiranya warna kad peribahasa / soalan atau makna / jawapan itu berwarna hijau atau sebaliknya, pemain mendapat 3 markah setiap satu. Jadi markah yang diterima ialah (3+3) 6 markah.

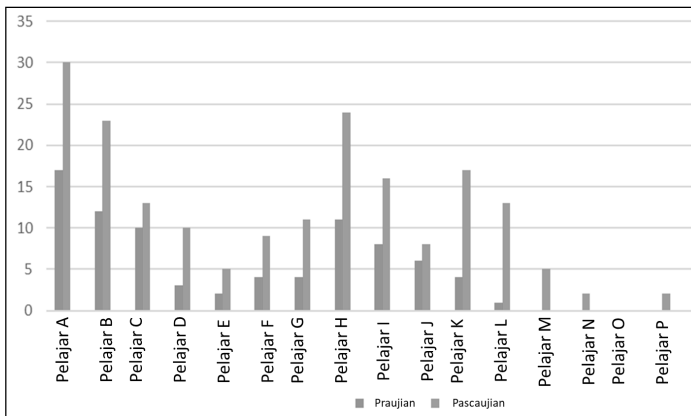
Pencatat markah akan mencatatkan markah di papan skor / papan putih berdasarkan kad yang dipilih oleh pemain. Papan skor ini berfungsi sebagai kad lapor balik terhadap pencapaian murid. Papan ini juga bertujuan untuk memberi keyakinan kepada murid bahawa pengetahuan murid tentang peribahasa ini bertambah baik dan tidak ada kesalahtafsiran antara peribahasa dan maknanya. Sekiranya jawapan yang diberikan oleh pemain itu betul, pemain boleh menyimpan kad permainan peribahasa ke dalam kotaknya sendiri untuk digunakan pada lain masa atau pusingan yang berikutnya.

Pemain yang menang akan meneruskan permainan dengan memilih sekeping kad peribahasa yang telah diletakkan di tengah-tengah meja. Sekiranya jawapan yang diberikan oleh pemain ini salah, giliran akan bertukar kepada pemain yang kedua. Begitulah seterusnya sehingga semua kad peribahasa telah dipadankan dengan makna atau makna telah dipadankan dengan peribahasanya. Pemain yang menang akan meneruskan permainan dengan memilih sekeping kad peribahasa yang telah diletakkan di tengah-tengah meja. Jika jawapan yang diberikan oleh pemain ini salah, giliran akan bertukar kepada pemain yang kedua. Permainan akan berterusan sehingga semua kad peribahasa telah dipadankan dengan makna atau makna telah dipadankan dengan peribahasanya.

DAPATAN KAJIAN

Data yang dikumpulkan dalam kajian ini merupakan data yang berbentuk kuantitatif. Rajah 1 menunjukkan pencapaian pelajar sebelum dan sesudah ujian formatif dijalankan.

Rajah 1: Markah Praujian Dan Pascaujian Untuk Peribahasa

Rajah 1 ini menunjukkan keberkesanan strategi penilaian formatif papan putih dalam kajian yang dijalankan. Seperti yang dikatakan oleh Vygotsky (M.Dahms et. alls), kepentingan memantau kanak-kanak semasa belajar secara berkumpulan penting kerana setiap individu mempunyai kemahiran dan pengetahuan yang berbeza-beza. Tambahnya lagi, pengetahuan dan kemahiran baharu setiap individu sangat bergantung kepada nilai budaya, persekitaran dan latar keluarga. Kenyataan Vygotsky ini ditegaskan lagi oleh Davydow dan Kerr yang juga menjelaskan bahawa budaya dan persekitaran pelajar adalah fungsi utama seorang itu boleh mencapai pengetahuan baharu di dalam kelas. Jelasnya, pengetahuan baharu yang diraih adalah melalui interaksi sosial dengan rakan-rakan dan orang dewasa di sekitaran mereka.

KESIMPULAN

Pada awal pemerhatian guru, pelajar amat lemah dalam pelajaran peribahasa. Faktor ini disebabkan latar belakang pelajar yang agak rumit dan berlakunya pandemik COVID-19. Hambatan-hambatan seperti ini, yang di luar genggaman pengkaji, menyebabkan PdP peribahasa tidak dapat berjalan dengan lancar dan seperti yang diharapkan. Dengan adanya ujian formatif bentuk Papan Putih, yang dijalankan secara berulang-ulang, sedikit sebanyak ia dapat membantu pelajar menguasai peribahasa yang harus dipelajari dengan memadankan peribahasa dan maknanya.

RUJUKAN

- Anderson, C., dan Palm, T, (2018). Reasons for teachers' successful development of a formative assessment practice through professional development – A motivation perspective. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 1–22. doi:10.1080/0969594X.2018.1430685 [Taylor & Francis Online], [Google Scholar].
- Biggs, J, (1998). Assessment and classroom learning: A role for summative assessment? *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 103–110. [Taylor & Francis Online], [Google Scholar].
- Black, P, dan Wiliam, D, (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational assessment. Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21(1), 5–31. doi:10.1007/s11092-008-9068-5 [Crossref], [Web of Science ®], [Google Scholar].
- Black, P., dan Wiliam, D, (2018). Classroom assessment and pedagogy. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 1–25. doi:10.1080/0969594X.2018.1441807 [Taylor & Francis Online], [Google Scholar].
- Hattie, J., dan Jaeger, R, (1998). Assessment and classroom learning: A deductive approach. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 111–122. [Taylor & Francis Online], [Google Scholar].
- Hattie dan Timperley, (2007)
- Jang, E. E., & Sinclair, J. (2017). Ontario's educational assessment policy and practice: A double-edged sword? *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 1–23. doi:10.1080/0969594X.2017.1329705 [Taylor & Francis Online], [Google Scholar].
- Marzano et al. ,(2004). *Classroom Instruction That Works: Research-based Strategies for Increasing Student Achievement*.

M.Dahms, K. Geonotto, D.Passalacqua. J.N. Schilk, A. Wetzel, and M. Zulkowsky, (2007). "The Educational Theory of Lev Vygotsky: an analysis".

Spencer Kagan & Miguel Kagan, (1998). Multiple Intelligences The Complete MI Book: Kagan Cooperative Learning, (Kagan).

William, D., dan Thompson, M, (2008). Integrating assessment with learning: What will it take to make it work? In C. A. Dwyer (Ed.), The future of assessment: Shaping teaching and learning (pp. 53–82). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. [Google Scholar].

Instructional Science 18:119-144, (1989). 119 © Kluwer Academic Publishers. Dordrecht - Printed in the Netherlands Formative assessment and the design of instructional systems.

Anderson & Krathwohl, (2001). Bloom's Taxonomy Revised, Understanding the New Version of Bloom's Taxonomy. https://quincycollege.edu/content/uploads/Anderson-and-Krathwohl_Revised-Blooms-Taxonomy.pdf

Smith, Mark K., dari Infed (2001). David a. Kolb on Experiential Learning. Dipetik pada 25 September 2012 dari <http://www.infed.org/biblio/b-explrn.htm>

Alice Man Sze Lau ,(2015). Pages 509-525 | Received 10 Feb 2014, Accepted 23 May 2014, 'Formative good, summative bad?' – A review of the dichotomy in assessment literature. Published online: 06 Jan 2015

Download citation <https://doi.org/10.1080/0309877X.2014.984600> CrossMark LogoCrossMark

Davydow and Kerr, Dylan William Center - Virtual Formative Assessment, December 8-9, 2020. International Conference. Professional Development · Education Conference www.dylanwilliamcenter.com/formative/assessment

